

11.10.2018

Dnro:
1149/04/2018

Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Asiantuntijapyyntö 12.10.2018 HE 60/2018 vp

Viestintäviraston lausunto hallituksen esityksestä laiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain eräiden säädösten kumoamisesta. Viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä hallituksen esityksestä.

Hallituksen esityksellä pannaan täytäntöön niin kutsuttu saavutettavuusdirektiivi, joka koskee julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuutta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että saavutettavuusvaatimuksia sovellettaisiin myös vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun lain (619/2009, tunnistus- ja luottamuspalvelulaki) mukaisiin vahvan sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajien tarjoamiin tunnistuspalveluihin. Tunnistus- ja luottamuspalvelulaissa tai rajat ylittäviä notifioituja tunnistusmenetelmiä koskevassa niin kutsutussa eIDAS-asetuksessa (EU) 910/2015 ei säädetä tunnistuspalveluille esitettyä vaatimusta tai saavutettavuusvaatimuksia.

Tunnistus- ja luottamuspalvelulaissa vahvan sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajilla tarkoitetaan tunnistusvälineitä loppukäyttäjille tarjoavia *tunnistusvälineen tarjoajia* ja tunnistustapahtumia sähköisten asiointipalvelujen tarjoajille välittäviä *tunnistusvälityspalvelun tarjoajia*. Yksittäinen yhteisö voi toimia näissä molemmissa rooleissa sekä tunnistusvälineen tarjoajana että tunnistusvälityspalvelun tarjoajana.

Viestintävirasto kiinnitti hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa huomiota siihen, että vaatimusten soveltamisala suhteessa tunnistusmenetelmän toteutukseen ja siten vaatimusten ennakoitavuus voi jäädä epäselväksi. Näiden asioiden kannalta hallituksen esitykseen on nyt tehty tarkennuksia.

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (3 §:n 1 momentin 4 kohdan perustelut) todetaan selvennyksenä, että vaatimuksia sovellettaisiin *tunnistuspalveluihin liittyviin digitaalisiin*

lisiin palveluihin ja että soveltamisalaan ei siten kuuluisi varsinaiset tunnistusvälineet, vaan tunnistustapahtumaan liittyvien verkkosivustojen tai mobiilisovellusten sisällöt.

Sähköisen tunnistuksen palveluketjussa verkkosivun tai mobiilisovellukseen sisällön saavutettavuusvaatimus voi kohdistua toteutuksesta riippuen useaan toimijaan. Tunnistusvälityspalvelu ja asiointipalvelu voivat sopia palvelumuotoilusta ja siitä, kumpi toimija esimerkiksi toteuttaa tunnistustapahtumassa näytettävän selainikkunan, jos tunnistusmenetelmän käyttö edellyttää sellaista. Hallituksen esityksen mukaan lain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa soveltamisalaa ei rajattaisi sillä perusteella, onko tunnistuspalvelua käyttävä asiointipalvelu yksityinen vai julkinen. Lain perusteluissa kuitenkin käsitellään tunnistuspalvelun suhdetta julkisten verkkopalvelujen saatavuuteen, joten ilmeisesti tarkoituksena on lain 3 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdissa säädettyjä aloja lukuun ottamatta rajata yksityisen sektorin palveluissa tunnistukseen käytetyt mobiilisovellukset ja verkkosivut soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka nekin voivat toteuttaa itse tunnistustapahtumaan liittyviä sisältöjä.

Nähtävästi esitettävän lain tarkoituksena ei myöskään ole, jos kansallisten lisävaatimusten asettaminen on yleensä edes mahdollista, asettaa eIDAS-asetuksen (EU) 910/2014 mukaisesti notifioidulle ulkomaiselle tunnistusmenetelmälle kansallisia lisävaatimuksia, kun käyttäjä tunnistautuu sillä suomalaiseen julkishallinnon palveluun.

Viestintävirasto pitää tärkeänä 7 §:ään ehdotettua valvovan viranomaisen julkaisutehtävää noudatettavista standardeista ja 12 §:ään ehdotettua ohjaus- ja neuvontatehtävää vaatimusten toteuttamisesta, jotta sääntely olisi tunnistuspalveluntarjoajille selvää ja ennakoitavaa ja jotta Suomen tunnistusmarkkinoille tuloon ei liittyisi tarpeetonta regulaatoriskiä. Viestintävirasto katsoo myös, että valvonnassa on tarvittaessa huomioitava tunnistuspalveluiden sääntelyn turvallisuusvaatimukset. Kansallisen valvovan viranomaisen Etelä-Suomen aluehallintoviraston rooli korostuu tässä suhteessa, koska eurooppalaisessa yhdenmukaistettujen standardien laatimisessa tunnistusmenetelmien luotettavuusvaatimuksia ei välttämättä huomioida.